

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — — — Helyközi telefont 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJOSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Szépséges állapotok.

Irtá: *Kossuth Ferenc.*

Badnaheim, július 7.

Közeledik a Reichsrath összeülése. Ezt nem csak az osztrák hiradások kürtölik, hanem az a ránk nézve szégyenletes tény is bizonyítja, hogy kormányunk sietett most már megszerezni a bankszabadalom megújításához a főrendiház fejbólintását.

Mivé lett az a nagy kérdés, amely Magyarországon az ország csaknem egyhangu helyesléssel megalakult kormányt megbontotta! Mivé lett a kérdés, amely a függetlenségi párt hatalmas táborát ketté törte!

Inkább bukják a nemzeti kormány, mintsem hogy a bankszabadalom egy rövid időre meghosszabbítottassék! Inkább omolják össze minden, mintsem hogy megkíséreltessék a királyi veto megkezdése és az követeltessék mereven, hajthatatlanul az 1911. január 1. törvényszerű datum!... Ez volt a jelszó!

Hová jutottunk azóta!

Most már hónapok óta türelmesen és alázatosan várt az ország azzal, hogy a főrendiház akkor tárgyalja le a bankszabadalmi javaslatot, amikor azt hiszi a magyar kormány, hogy most már elég rend van az osztrák rendtelenségben, arra, hogy a durva osztrákok ki ne rugják a magyar kormány kezéből a tálcán felajánlott bankszabadalmat, mely újabb hosszú időre lekötötte az ország gazdasági függetlenségének egyik fő attributumát.

A kuruc magyar, akinek rövid idővel ezelőtt a megfontolt cselekvés, ugyszólván elfeladásnak látszott, most már országszerte oda jutott, hogy ezt is türi, sőt már alig veszi észre a közvélemény, azt a mérhetlen megaláztatást, amely az országot ezzel éri.

Vagy talán nem megaláztatás-e az, hogy a képviselőház letárgyal és megszavaz egy törvényjavaslatot, amellyel anyagi előnyök címén lekötötte az ország közgazdasági önállóságának egy fontos részét, s a letárgyalt javaslat nem megy át a rendes időben a főrendekhez, hanem vár, hetekig, hónapokig vár, míg valahára Ausztriában oly helyzetre nyílik kilátás, hogy a magyar ajánkozás durván vissza ne utasítottassék. És csak akkor szerepeltetik a magyar alkotmány egyik legerősebb rangú faktorát, amikor az intéző körök hite szerint, az osztrákokkal lehetséges lesz már beszélni. Ezen idő eljöttéig ugyszólván antichambrirozott a magyar főrendiház, az osztrák eszeveszettség előszobájában.

Ide jutott a nagy, kormánybuktató, pártot szétrobbantó, minden lehetőséget megszüntető kérdés arra, hogy a nemzet anyagi önállóságért tovább dolgozhassunk!

Milyen lecke lenne ez a magyar hazafiak számára, ha megértenék! Milyen bizonyíték arra, hogy olyan végtelen

hátrányos helyzetben, amilyenben Magyarország van többet ésszel mint erővel. Másképp nem előre, hanem mint a rák, hátra megyünk.

És most mozolygó arccal, udvarias mozdulattal, hajtott gerinccel, nyújtja oda Magyarország azt a bizonyos tálcát, melyen anyagi függetlenségének egy lényeges része összekötve, összegyürve fekszik.

Vajjon mi lesz, ha felemelkedik egy még elég erős keresztényszociálista, vagy szociál demokrata, vagy cseh láb és a tálcát kirugja a mosolyogva kínáló kezéből?

Mi lesz akkor, ha Magyarországnak fog kelleni elfogadni és jóváhagyni azt, hogy az ő hitelügyeinek fő irányítását lebilincselő aktus, az osztrák alkotmány további megsértésével, a hírhedt 14-ik szakasszal hajtassék végre?

Pedig valószínűleg, sőt csaknem bizonyosan, ez be fog következni.

Egyébiránt mit lehet várni olyan viszonyoktól, mint amilyenek most Magyarországon léteznek? Vajmi kevéssel egyebet, mint ellenmondásokat. A tegnapi lapok még hosszú appropriációs vitáról hoznak hírt ide, ahol az emberek a szívükkel bajlódnak; — a szívükkel! Milyen szatira, ha az ember oly valakire gondol, akinek szíve nemcsak betegségért fáj, hanem hazájáért is! A mai lapok már azt tudatják, hogy a vita lelohadt, úgy mint egy üres hólyag, melylyel gyermekek játszottak.

Tegnap kompromisszum hírekkel tüzeltek az ide érkezett lapok, úgy hogy jónak láttam igen nyomatékosan kijelenteni, hogy azzal a párttal, amelyhez én tartozom, kompromisszumot kötni nem lesz lehetséges. Ma már kompromisszum nélkül is vége az appropriációs vitának, amelynek hosszúra nyújtását ugyan én részemről, egy percig sem helyeseltem, mert ott, ahol a helyzetből kifolyólag fáradtsággal fog járni a helytállás, az erőt egy appropriációs vitára fecsérelni hiba lett volna, s így elfáradt had vívta volna meg a nagy csatát. Ez történt meg a bank-vitanál is, ahol kifáradt az ellenzék, éppen ott és akkor, ahol és amikor helyt állva, megóvhatta volna magyar alkotmányosságát egy csunya csorbától, holott azt, hogy a vita első részével célt ér, egy percig sem remélhette.

Most tehát lesz öt napi szünet s az ország erre nagyot bámul.

— **A katonai javaslatok ellen** nagyobb arányú mozgalom van készülöben az összes ellenzéki pártoknál. Kedden este 6 órakor tartották értekezleteiket úgy a Kossuth-, mint Justh-pártiak. Együttes működéssel fogják megakadályozni a nemzet óriási megterhelésére szánt javaslatok törvényerőre emelését. Az ellenzéki pártok hazafias törekvését minden igaz magyarnak támogatnia keli a rendelkezésére álló eszközökkel. Tegnap volt az első képviselőházi ülés. Apponyi Albert gróf és Bakonyi Samu mértek erős csapásokat

a kormány fejére s ezzel megkezdődött a hónapokra szóló ellenzéki küzdelem a nemzet prédára vetett jogaiért. A magyarországi szociáldemokrata párt is megkezdte a parlamenten kívüli harcot. Talpra fog állani az egész nemzet és körömszakadtáig védelmezi jogait a Bécs felé kandikáló munkapárttal szemben.

Öntisztalkodás —

a tó-utca környékén.

Az égi háboru mostanában nem tartozik a ritkaságok közé még a tó-utca környékén sem. Ott is hullott a záporosó. A következőről lemosta a szennyet.

Azt hittük, hogy a tartós esők minden piszkot, sárt és mocskot elsöpörtek. Azt hittük, de csalatkoztunk, mert a jelenlegi főispáni felhivatalos szócsó vasárnap reggelre alaposan letisztelt önmagát és lávaként ömlött szét belőle az önkezüleg nagy gusztussal összesepert malackodás.

Megvadult a kocsis, fejébe szállott a „nagyási hóbot“-hoz címzett kurtakocsmából felhőrpintett sligovica, fékevesztetten rohant a rozoga, göthös gebék után akasztott szemetes-láda és dühödt eh módjára rugkaplózta a fekete gúszfátyollal bevont, de izléstelenül felcifrált betűparipák.

Minden jóézésű ember undorral fordult el az orrfacsaró illattól és azonnal megállapította, hogy a szócsó e tisztalkodásával alaposan lefőzte s félelmetes konkurrenciát csinált a „Kuvarvári gróf“-oknak a — szállítás terén.

A veszett kutya elől az emberek vagy menekülnek, vagy leütik. Más védelemről szó sem lehet.

Mi az adott esetben — bár módunkban állana agyonütni — megkegyelmezzünk ideoda harapdáló páriának és sorsára bízva, futni engedjük. Mert még a veszett állatot is sajnáljuk, annak az élete ellen sem törünk, nemhogy bekés polgárokat, kik fáradtságos dologgal és nem titkos üzleti spekulációkkal szerzik kenyerüket, bántani kívánnánk.

Szinte fölöslegesnek tartjuk felemlíteni, hogy a mi életünk nyitott könyv. Cselekményeinkről titkaink nincsenek. Tizenhetedik év óta dolgozunk itt a közélet terén és hogy minő eredménnyel, azt a főispáni felhivatalos szócsó elbírálni nem hivatott, sőt elfogult, irigy és embertelen természeténél fogva, arra a legkevésbé sem illetékes. Eljárásainkat mindenkor nyugodt önértettel bizhatjuk az arra egyedül hivatott nagyközönség ítéletére, a mely tisztán látja, jól tudja, hogy ki mennyit ér a közjó előmozdítása, a védtelenek támogatása szempontjából.

Annai tény, hogy üzleteket nem kötötünk a mai kormány-politikát képviselő urakkal és így lekötöztetett szolgálai sem vagyunk egyiknek sem. Egyedül és kizárólag a közügyet szolgáljuk, mert ez a mi programunk, ezt választottuk irányító eszménkül. Személyválogatás nélkül — mindenkinek elismerjük a valódi érdemeit, tiszteletben tartjuk a törvényt, melynek keretein belül igazságos és jogos kritikát gyakorolunk még akkor is, ha a szócsó mérhetetlen dühösségében minél előbb megpukkad, mert a tárgyilagos bíráló

a sajtónak — bár nem mindenkor kedves, de — egyik legfőbb kötelessége. Ezt azért is tehetjük, mert megfizetett, kibérelt szolgálai senki-nek nem vagyunk és így véleményünket befolyásolni, irányítani nincs is joga senki fiának.

Haragoskodni, gyűlölködni, megsemmisítésünkre törni is kárba vesztett fáradság és határozatlan a közügy rovására esik, mert amíg ilyen ügyek tárgyalásával foglalkoznak, addig sokkal üdvösebb, hasznosabb munkát lehetne végezni a szegény székelység javára és széthúzó társadalmi életünk összerelésére.

Mi a becsületes foglalkozás, tisztességes kereseti forrásból gúnyt nem üzünk. Tiszteljünk és nagyra becsüljük a „pudli” mellett foglalkozó kereskedőket épen úgy, mint az íróasztalnál görnyedő köztisztviselők személyét. Mi egyenlően tiszteljük és kalapot emelünk iparos polgártársaink előtt is épen úgy, mintha mindnyájan főispánok és grófok lennének, mert elvégre egyenlően születettünk s egyenlően meghalunk — még talán a szócső „szerkesztő”-je is... Vallalatilag nemcsak a szócső nyomtatja tehát a tulvilágra expedált hatandókról az utolsó szállító-leveleket, hanem ő neki is nyomtatni fognak s ha oly gyakran előnti az epe — minél hamarabb...

Különbön nagyon kár a tisztas „pudli”-t annyira lenézni, megvetni — a szállítónak. Hiszen ő nála is csak a „pudli” hiányzik. Másfelől azonban a legszorosabb nexusban áll a „pudli”-val, melyet a „fekete kutya” is kiugathat. Kendnek sem volt mindig ilyen hosszú szarva, sőt az ugorkafán sem állott oly magasan, hogy onnan sárral akarja mások évtizedeken át kiérdemelt tisztességét lemocskolni.

A székely származású ember a magyar hazában mindenütt itthon van. A beszárva-zott esehütődök és más nációk ivadékai, legkevésbé sem jogosultak itt, a Székelyföldön „jött-ment”-ezni. Kinek az elődei a szabadságharcban vértüket áldozták a hezáért és 1848-ban muszkát nem vezettek a székelyek nyakára, az nem lehet „jött-ment”.

Ha valaki családjá körében jól találja magát és uton-útfélen nem rázza a rongyot, az még nem jelenti azt, hogy nipes oly magas polcon, mint azok, kik ezt sportszerűen üzik. Az nem azt jelenti, hogy egy családi, valamint műveltségi vagy bármely tekintetben alantabb álló lenne amazoknál, kik üres fejjel, nagyképszerűséggel, képzelt nagyságuktól öntelten rugdalóznak, bőrükben nem férhetnek s még a velük egyenlő foglalkozásukat is sietnek lenézni, oktalanul lekicsinyelni, csak hogy — árkon bokron keresztül gázolva — becses enyűket nagyobboknak láttassák.

Mi nem jöttünk batyuval a hátunkon és lerongyolódva ide. Első időben való önfenntartásunkhoz sem kértünk éhségünk csilapítására senkitől puliszkalasztat...

Mi vagyont hoztunk ide és nem kis áldozatot tettünk, hogy a kultúra mécsesét a „Székely-Udvarhely” kiadásával épen az ezredéves évfordulóra fölyujthassuk s ne legyen ez ősi székely vármegye újság nélkül a millénáris ünnepség idején, mikor a testvér székely megyékben e téren annyira előhaladott állapot volt.

Ha tudtuk volna, hogy oly fekete hátlansággal fogja majd méltányolni mind ezeket a minket utánzó szócső, áldozatkészégünket jobb helyre is fordíthatuk volna. Nem tapostunk volna neki utat, hogy azon most behunyt szemmel, innen-onnan jól meg tömött zsebekkel bandukolgasson.

Mert könnyű ám a vert uton és a verseyen kívül szerzett nagy hasznokból másokat traktálva és ebből is hasznot húzva uraskodni s a gyermektelenség mellett a nagy családú hivatalos hatalommal megnehezített életű embereket foghegyről lepőfogni, de ne-

hez volt oly sok éven át ebben a folyton háborgó, id. Daniel Gábor első főispán óta — kivéve egy-egy rövid pihenőt — szüntelenül békétlenkedő vármegyében igazat hirdető, önálló véleményszabadsággal élő újságot folytatani.

No, de igen messzire vitt e keserű emlékezés fonala. Nem erről akarunk beszélni, hanem arról, hogy a sajtó szabadságát sérelem érte és pedig legutóbb azzal a főszolgabírói rendelettel, melyet a „Székely-Udvarhely” ez évi 49-ik számában szóról-szóra közöltünk. E rendelet létezését mai napig senki sem tagadja, sőt annak kiadását maga a kormány felhivatalos könyomatos: a Bud. Tud. is tényként állította.

Ha tehát a sérelem megtörtént, akkor — jőzan ész szerint — nem felhivatalos káromkodásoknak, szitkozódásoknak, mindenképpen lepcsőondító kifördedéseknek kell következniük, hanem a sérelmes rendeletek megsemmisítésének és a törvényes állapot visszaállításának.

Míg ez meg nem történt, addig bennünket kényszerítenek arra, hogy a törvény és a közérdek nevében tiltakozzunk a türethetetlen állapot ellen s ha úgy látjuk szükségét, akkor még az újságíró egyesületek védelmét is kikérjük.

Nem kárpálódni, hühösködni kellene tehát a felhivatalos szócsőnek, hanem példánkat ebben is utánczva, szót emelni a sajtó szabadsága érdekében, a mely szabadságot különben ő vasárnapi számában annyira kiélvezte, kiűritette, hogy annak tartalma hosszú gégen poharastól együtt lecsuszhatott...

ARGUS.

Kamarai közgyűlés.

A székelyföldi keresk. és iparkamara július 4-én saját helyiségében rendez. ülést tartott, Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök vezetésével.

Tárgysorozat rendén hozzájárult Sepsiszentgyörgy város fogadó, vendéglő, kávéház- as kávémezőről alkotott szabályrendeletek megerősítéséhez.

Tudomásul vette a kamarai székház épít. séről, valamint a székely iparostanoncok képzéséről tett titkári jelentést. Ez utóbbi ügy nagyarányú fejlődése tárgyában külön felterjesztést tesz a keresk. kormányhoz. Támogatta azt a mozgalmat, hogy a magyar bíróságok által jogerős sommás végzések alapján elrendelt végrehajtások az annektált tartományokban foganatosíttassanak. Az iparosok fuvardíjának mérsékelése ügyében feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez. Folytatólag tudomásul vették a titkárnak a folyó évi jun. 30-án és jul. 1-én Besztercebányán tartott országos kamarai értekezletről tett jelentését. Elhatározta végül a teljes-ülés, hogy a Székely Szövetségnek a székelyföldi iparoktatás fejlesztése ügyében indított mozgalmat támogatja. Ezzel a gyűlés véget ért.

Máthé József

És mégis mozog a föld.

(F. É.) Mozog a föld, még pedig alattunk s nem úgy, mint eddig velünk. Mozog a föld s az emberi elme szüleményei: a gyönyörű építészeti alkotások recsegnek, ropognak eresztékeiben, mint nagy szélvihar alkalmával az Oceánjáró gőzösk bordái. Mintha megharagudott volna a jó anyaföld mireánk, mintha már nem akarna tápláló szülénk lenni, hanem boszuló istenasszonya mindazoknak, akik eddig szelidségében, jó-ságában bizakodtak, akik eddig minden jót, minden szépet föle vártak.

Mozog a föld s vele megmozdul mindaz, ami szilárd ezen a földtekén, meginog a biztonság, a hit az erőben; a hit az örökkévalóságban, a megingathatatlanban. Abban a percben, mikor a talaj lábaink alatt bizony-

talanná volik, abban a percben bizonytalan mindaz, ami emberi kéz teremtménye, mindaz, ami emberi agyvelő gondolkozása útján jött létre.

S különös, hogy azokon a vidékeken, ahol a föld eddig a legcsendesebben, a legszelidebben viselkedett, ahol a vulkanikus kitöréseknek még nyoma is elenyészett a semmiségbe, hogy épen ezek a helyek adják a legutóbbi időkben a legtöbb anyagot az ijedelemre, a félelemre, a rettezésre. A nagy magyar Alföld legvirágzóbb városaiban, községekben pusztított a természet ereje. Ledöntötte azokat a gyönyörű hajlékokat, miket az ember Istensége s a maga részére emelt. Egy pillanat alatt megsemmisíti azt, amit az emberek évtizedek, esetleg évszázadok alatt teremtettek. S rommá dönti azokat a monumentális alkotásunkat, melyek az emberi elme kiválóságának dokumentumai.

Ha babonások lennének, ha hibetnének azokban a jóslásokban, melyek az egyszerű ember lelkében, mint a réti vadvirág a mezőkön, mint a népdal az egyszerű nép gyermekének ajkán megterem, akkor el kellene hinnünk azt, hogy az Urísten megunva az emberek gonoszságait, országunkat a bibliai Sodoma és Gomorra sorsára akarja juttatni.

Nem hiszünk a babonákban, nem hiszünk abban, hogy fölünk hirtelen nyugtalansága visszavezethető lenne. A földön élő emberek gonoszságaira. De hiszünk abban, hogy az emberi szívek eltévelyedése nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a veszélyekkel szemben való nyugodtság, nagyban veszít erejéből s ezáltal még jobban kivannak az emberek az elemek haragjának szolgálatva. Bizonyos, hogy elérkezett az utolsó órája annak, hogy megjavuljunk. Bizony elérkezett az utolsó perce annak, hogy magunkban térjünk s megjavítsuk azt a tenger sok hibát, melybe immár évtizedek óta leledzünk s amelyekkel megméltelyezük nem csak az ország egész társadalmát, hanem egyben a magunk életét is. Elérkezett az utolsó óra, hogy végre belássuk, hogy gonoszságunk, mellyel egymás baja-bánata iránt viseltetünk; hogy reszvétlenségünk, mellyel a szenvedők fájdalmát tekintjük megérdemli azt, hogy beleszóljanak ama feosabb hatalmak, melyeknek mindenestre van szerepök a mi sorsunk igazgatásában s akiknek mindenestre hatalmukban álland, hogy ott és akkor sujtanak le bűnös fejünkre, ahol s amikor a legkevésbé gondolunk arra.

A föld gyomrába haragos gázok morajlását halljuk a felszínen. Ott főzik, ott keverik a mi büntetésünket, ha a rosszaság, a bűn, a gonoszság, mely korunkat jellemzi meg nem szűnik, akkor bizonyos, hogy ezeket a haragvó elemeket reánk bocsátják könnyörtelenül és sorsunk a legszomorubb jövődönnek néz elébe.

Méhészet.

Meghívó.

Az Erdélyrészi Méhészegyesület az Udvarhelymegyei Méhészegyesülettel karöltve *folyó évi augusztus 6. és 7. évi Székelyudvarhelyen tartandó kiállításal* kapcsolatos méhészeti vándor gyűlés tartása alkalmából az Udvarhelymegyei méhész egyesület *folyó évi július hó 18. án délután 3 órától* kezdődőleg a Barkóczy vendéglő kerthelyiségében *választmányi ülést tart*, mely választmányi gyűlésre, tekintve a helyzet komolyságát, s az egyesület választmányára váró rendkívüli fontos ügyek elintézését, a *tagok megjelenését kéri.*

Székelyudvarhely, 1911. évi július hó 11-én.

Az Elnökség.

— Csomagolópapír kilőszámra kapható e lap kiadóhivatalában Kossuth-u 31. sz.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a főszolgabírói „bizalmas” rendeleteket a szivardrágaságra való tekintetből visszaszívták;

mondják, hogy a közelebbi földrengés nálunk a főbírói székeket nem ingatta meg;

mondják, hogy a főispáni szócsót a „pudli”- és „fekete kutya”-rend lovagjává nem avatják;

mondják, hogy a katonai javaslatok ellen nálunk is nagy népgyűlést rendeznek;

mondják, hogy az ezredéves emlék környekét gyönyörűen gondozott pázsit díszíti;

mondják, hogy a Fürdő utcában az emberek sáttengerben nem fürödnek.

E hírek valódiságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— **Kitüntetés** A király Kecskés Izsák ravai birtokos, községi előljárónak buzgó szolgálatai elismerésül a koronás érdemkeresztet adományozta.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter Péterffy István szekelyudvarhelyi pénzügyi számellenőrt pénzügyiszámvizsgálónak nevezte ki a IX. fizetési osztályba és eddigi állomáshelyén való meghagyással. Péterffy előléptetését kiváló munkaképességével és nagy szorgalmával, valóban megérdemelte. — A földművelésügyi miniszter a csak nem régen kinevezett Demeter Zoltán ideiglenes minőségű gazdasági gyakornokot, Dr. Demeter Lőrinc nyug. főszolgabíró fiát, segélydíjas gazdasági gyakornoknak nevezte ki.

— **Személyi hír.** Schiller Irma ipoly-sági áll. polg. leányisk. igazgató, a szekelyudvarhelyi polg. leányiskola nem régen oly meleg ünneplések között távozott igazgatója, pár nap óta Szekelyudvarhelyt üdül.

— **A polgári kör közgyűlése** vasárnap délután volt Bartók István alelnök vezetésével. A szep jövőre hivatott, köz-szükséget képező egyesület vezetésében új korszak kezdődött. Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő és Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző, előbbi mint elnök-igazgató és jogtanácsos, utóbbi pedig mint másodelnök lépett az egy-let élére. Szekelyudvarhely város polgárságának osztatlan szeretete, ragaszkodása ültette mind a két derék férfit a megtisztelő állásba, honnan szeretettel, kölcsönös megbecsüléssel áldás, békés egyetértés töltheti be a város közönségének zaklatott, széthúzó társadalmi életét. Szives örömmel üdvözljük a polgári kör helyes választását és lelki mélyéből köszönjük az új pozícióba került vezérferfiakat tisztükben. Őrizzék meg e szekely anyaváros polgárságának őszinte szeretetét, vezessék diadalról-diadalra, mert itt a lelkesedés nem hiányzik, csak arra való vezetők kellene s a polgárság kitartó társadalma esodákat mivel. A közgyűlés lefolyásáról közelebbi számunkban hozunk tudósítást

— **Igazságügyi tisztviselők kongresszusa** Az ország igazságügyi tisztviselői és az igazságügyi kezelőszemélyzet tagjai vasárnap délelőtt kongresszust tartottak Nagyváradon a városháza közgyűlési termében. A kongresszuson, amelyen Walte Gyula kuriai fő

tiszt elnököl, számos panasz hangzott el a titkos minősítés ellen. A státuszrendezés dolgában 1600 K alapfizetést és minden három évben történő fokozatos előléptetést kívánnak, továbbá követelik, hogy a tisztviselői karnak legalább 2 s százaléka bejusson a VII. fizetési osztályba. Óhajtott volna a nyugdíjtörvény avult intézkedéseinek megváltoztatása is. A negyven évi szolgálati kötelezettség helyett harmincöt esztendő kellene fölvenni s azt megállapítani, hogy tíz évi szolgálat után a tisztviselő fizetésének ötven százalékát képe nyugdíj gyanánt s ez összeg évenként két százalékkal növekedjék. Az az intézkedés is tarthatatlan, hogy csak három gyermekes özvegy kap neveltetési járulékot s revizóra szorul az özvegyek nyugdíjintézménye is. Elhatározták, hogy képviselőház elé terjesztik és benyújtják az igazságügyi kormányhoz. Szekelyudvarhelyről Puskás Lajos kr. járásbíró-sági tisztviselő vett részt a kongresszuson.

— **Kecskemét pusztulása.** A szombatra virradó éjjel pusztított földrengés hétfőn este megismétlődött. Leírhatatlan izgalom tartja rettegésben a város lakosságát, melynek a katasztrófa okozta kára 4—5 millió korona, mert a színházon kívül nincs olyan ház, amely meg nem rongálódott volna. A város újra építéséhez még nem foghattak hozzá, mert kevés a kőműves. A helybeliek közül pedig van olyan, aki minden munka-órára 6 K-át kér. A király távirati jelentést kívánt a Kecskemét és környékén pusztított földrengésről. Bodács István, az ógyallai obszervatorium egyik adjunktusa szerint a földrengési kerület főtengelye az Alföldön Kecskemét — Budapest vonalában van és most Budapest felé elhúzódott. Arra el lehetünk készülve, — mondotta az adjunktus — hogy később Kecskeméten még lesz rengés, de csaknem teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a földrengés katasztrófális jellegű sohasem lesz. Kecskemétri a lakosság rohamosan távozik. Az emberek a sétatereken, piacokon és az udvarokon hevenyészett sátrakban vagy a szőlőkben alusznak. Vasárnap a misét a temetőben tartották meg. Az izgatottságot többben életükkel fizették meg. Dr. Mezey Pál ügyvéd a családjával együtt Szekelyudvarhelyre menekült, ahová ügyvédi irodáját is áttenni szándékozik. A katasztrófáról azt mondja, hogy amit a lapok megírtak, mind elenyésző csekélységek a tényleges valóság-hoz képest. Dr. Mezey ügyvéd Gálffy István fenyédi körjegyző sógora és Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyzőnek is közelebbi atyjafia.

— **A sertésvesz** Szekelyudvarhelyt rendkívüli módon grasszál. Naponta 3—5 drb sertés elhullását jelentik be a hatóságok. Akinak állományában beüt, összes sertesei menthetetlenül elpusztulnak. A sertésenyésző közönség már eddig is óriási kárt szenvedett. Szigorú zárlat van elrendelve, de azért a pusztulás még egyre tart.

— **Meghívó.** Melynélfogva „Étéd és vidéke állattenyésztőinek szövetekeze” tagjait f. hó. 23-án d. u. 5 órára 1910-ről tartandó rendes közgyűlésünkre össze hívjuk az ifjúsági otthon helyiségébe. Táragsorozat: 1. Az elnök, az igazgatósági s felügyelő bizottsági tagok megválasztása. 2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és a mérleg megállapítása. 3. Indítványok. Étéd 1911. jul. 7. Az igazgatóság.

— **Kérelem Szekelyudvarhely város közönségéhez.** Azon alkalomból, hogy az „Erdélyrészi Méhészegyesület” f. évi aug. hó 6—7 napjain városunkban tartja első nagy vándor gyűlését, vármegyei méhészegyesületünk — tagjainak a folyó évben termelt pörgetett és csemegélés mézeiből — oktató és vásáros jellegű kiállítást rendez. A tagok által termelt és kiállításra beküldött méz cukortartalmát megmérve, szakértő orvosok által vegyileg megvizsgálva s a vizsgálat eredményét a terméken jelezve állítatik ki s így azoknak valódiságát és tisztaságát ellenőrizve egyesületünk elnöksége vállal teljes garanciát a jutányos áron megvásárolható méztermékekért. Tisztelettel kérjük Szekelyudvarhely város közönségét, hogy a háztartáshoz szükséges méz beszerzését halasszák ez alkalomra, mikor nemcsak a mézvásárlást ejthetik meg, de a kiállításra érkezett tárgyak díjtalan megtekintése által élvezetet is találhatnak. Hazafias üdvözléssel, Szekelyudvarhely 1911. évi július 4. A méhészegyesület elnöksége.

— **A nyári utazósapkák — a legcélszerűtlenebb viselet.** A nyári utazóközönség általában különös előszeretettel hordja a szövetből készült úgynevezett utazósapkákat, holott — nyáron — éppenséggel nem mondhatók gyakorlati viseletnek. Parisban néhány nappal ezelőtt érdekes kísérleteket folytattak abban az irányban, hogy megállapítsák, vajjon a nyári melegebb időszakban a fej befedésére melyik a legcélszerűbb viselet. Az összehasonlító kísérleteket olyan módon végezték, hogy a különböző fejfedőket használó férfiak huzamosabb ideig tartózkodtak a napsütéses helyeken, azután megmérték a fejfedők belsejében észlelhető hőmérsékletet. Az így nyert adatok a következők: a panamakalapok belsejében átlag 43, a puha nemzkalapokban 47, a cilinderekben 49, a kemény kalapokban 51, az utazó sapkákban pedig 53 Celsius fok hőség fejlődött ki a külső napfény és a testhő hatása következtében. Az összehasonlítás tehát az utazósapkák hátrányára ütött ki és bár ezek a teli időszakban csakugyan ideális fejfedőknek tekinthetők, a nyári meleg napokon azonban, a zárt vasúti fiúkében ezek szerint feltétlenül az elképzelhető legcélszerűtlenebb és legegészségtelenebb viseletnek bizonyultak.

Irodalom.

— A „Vasárnapi Ujság” július 9-iki száma képekben és olvasnivalókban egyaránt nagy tömeget adja a becses közleményeknek. Költeményeket hoz e szám Dutka Ákostól és Mezey Sándortól, eredeti regényt Zsoldos Lászlótól, novellát Oláh Gábotól, azonkívül a Rezanor című fordított regényt. Dr. Takáts Sándor a körmenői parkról ír sok szép képpel illusztrált közleményt, dr. Mészáros Gyula, a kiváló magyar utazó keleti útjából közöl tárcát saját fényképfelvételeivel illusztrálva. Képeket közöl még e szám az európai körrepülésről, Londonból a koronázási ünnepek lezajlása utánról, a cselebszi kastély égéséről stb., tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre öt korona, a „Világ króniká”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magya nép számára, félévre két korona 40 fillér.

FIGYELEM!

AIDA VERGE és BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Udvarhelyvármegye Nemes Csáládjai. Szerkesztette: Pálmay József
Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történelmi adatokat tartalmaz

Nagy feladat mai napság

lányokat jól nevelni. Pedig az emberiség boldogsága nagyrészt ettől függ. Ezt a nehéz munkát rendkívül megkönnyebbiti Dolinay Gyula főszerkesztő „Lányok Lapja” mely havonként kétszer 1-én és 15-én igen sok képpel és oly kiválóan hasznos, szórakoztatva oktató s háziassan nevelő gazdag tartalommal jelenik meg, hogy azt bárki a legnagyobb lelkiismerettel adhatja leánygyermekéi kezébe. Az előfizetési ára csak két korona negyedévenként. Mutatványszámot a „Székely-Udvarhely” re való hivatkozással ingyen küld a „Lányok Lapja” kiadóhivatala Budapest, VIII. Mária-utca 42.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalettmódeli közül a BUDAPESTI BAZAR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZAR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Kiadó lakás. Székelyudvarhelyt, Bethlen-u. 49. sz. a. három szoba, hanyha, kert és melléképítmények kiadó értekezni lehet ugyanott.

Eladó ház. Fenyéd (udvarhelym.) községben egy 20 méteres hosszúságú és 7 méter széles, fából épült ház eladó. Cím megtudható: ifj. Gergely Ferencnél Fenyéden.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízatásból azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz. Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvösmester **Kolozsvárt.**

Levelbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgönyeim: **Dietrich ékszerész Kolozsvár**

NIGRIN (Fennolent) a legjobb cipőkrém Mindenütt kapható! A bécsi vadászati kiállításon arany éremmel kitüntetve

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESEN** tehát Székely-Udvarhelyben.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, márhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és belgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, esz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés stb. ellen. Irta: **DERZSI JÓZSEF.** Az E. M. K. E. — tekintélyes orvosok ajánlata — napkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

ÉRTESETÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel
Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.
Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

SZÉKELY-UDVARHELY tiszta 48 as függetlenségi lap, Udvarhely vármegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevelepapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levelepapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybéli felvétel. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET **BETEGH PÁL** **KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS**

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros **KÖNYVNYOMDÁJÁT** mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá **könyvkötészetét** honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

PAPIROSOK vonalzott és sima levelepapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőzőpapírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek, jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, diszminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-falrajzok, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárca Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Bortárcák, pénzes-érszénnyek okmány és irománytárcák.

Acélíró tollak, rontollak, üveg-tollak, tollszárazak, dísztollszárazak. Ironok, fekete, színe ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlító kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, csatlakozó-sípek és csatlakozók. Monogramok fehérnemű és levelepapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

Körzők, vonalzó, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itatódeszkák, olaj-s zsteték minden színben. Ecsetek. Irodai és zseb-tintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapesok stb